

et Udtryk, der er blevet anvendt —, er absolut løs Tale.

Lad mig her indskyde, at de Talere, der i denne Sag ynder at fremstille sig som Husmændenes Forsvarere, gør sig skyldige i en stor Misforstaaelse; Husmændene trænger slet ikke til de Herrers Forsvar. Her er ikke Tale om, at hverken Husmandsstanden eller Landbostanden som Helhed er paa Anklagebænken; det drejer sig her om visse mere eller mindre vidtgaende Uregelmæssigheder, og selvfølgelig er kun de faa Enkeltpersoner, som har iværksat saadanne Uregelmæssigheder eller har været vidende derom, ansvarlige for, hvad der er sket; de mange Tusinder af menige Medlemmer, som har været uvidende om disse Forhold, har ingen Skyld. Det forekommer mig ikke særlig modigt eller mandigt, naar de ansvarlige nu søger at dække sig ved at raabe op om opdigtede Angreb paa Husmandsstandens Ære; for al saadan Tale er i Virkeligheden ved Siden af. Heller ikke Husmændene i Fjends Herred behøver noget Forsvar; de er ganske sikkert lige saa ærlige som alle andre Mennesker; men det udelukker desværre ikke, at der af enkelte Personer i ledende Stillinger indenfor deres Forening er foretaget Handlinger, som ikke burde have fundet Sted. Jeg føler mig overbevist om, at naar Kommissionens endelige Beretning kommer til at foreligge, vil alle være enige i, at disse Handlinger ikke burde have fundet Sted, og det er da ogsaa en Opfattelse, der deles af Husmandsforeningernes egen Ledelse — jeg skal i saa Henseende blot henvise til en Udtalelse, som Bestyrelsen for De samvirkende jyske Husmandsforeninger offentliggjorde den 18. August, og Udtalelser i Husmandsbladet for Øerne, som redigeres af et ansat Medlem at det andet høje Ting, hvorved Tilfældet i Fjends Herred endogsaa betegnedes som oplagt Bedrageri.

Ved sin Rejse rundt til Foreningerne har Kommissionen nu konstateret, at skønt det i Reglerne om Statstilskuddets Udbetaling udtrykkelig er fastslaaet, at Statens Tilskud kun maa udgøre Halvdelen af Foreningernes kontante Udgifter, foreligger der adskillige Tilfælde, særlig i Jylland, meget sjælden paa Øerne, almindeligt nu i Husmandsforeningerne, men tidligere ogsaa forekommende i Landboforeningerne, hvor Arbejde eller Ofre, som Foreningens Medlemmer har ydet gratis, er medtaget i Udgiftsberegningen, saaledes at Staten har betalt Halvdelen af en Udgift, som Foreningen i Virkeligheden slet ikke har afholdt. Administrationskontrollen har

ikke kunnet se disse Uregelmæssigheder, fordi Foreningerne altid vedlægger Kvitteringer, ogsaa for de saakaldte gratis Ydelser; men det er utvivlsomt, at der her foreligger en Overtrædelse af den Bestemmelse i Tilskudsloven, som siger, at kun kontante Udgifter maa medregnes. Hvis et Medlem eller en anden Person f. Eks. udfører Kørselsarbejde ved en Udstilling, eller han giver Forsøgsassistenten Kost og Logi, eller han holder Foredrag eller udfører andet Hverv for Foreningen, saa har han selvfølgelig Lov til at give Afkald paa Vederlag derfor — ja det maa endog paaskønnes, at han gør det —, men han bør da forstaa, at eftergiver han Foreningen dens Andel i Udgifterne, bør ogsaa Statens Halvdel eftergives; den paagældende har ingen Adkomst til at overføre Statens Tilskud til Foreningens Kasse, naar der er Tale om gratis Ydelse, som Foreningen ikke har nogen Udgift af. At gøre dette er i hvert Fald i Strid baade med Aand og Bogstav i de foreliggende Tilskudsregler.

Kommissionen er imidlertid af den Opfattelse, som ogsaa jeg deler, at de Overtrædelser, som jeg her har nævnt, er af en forholdsvist godartet Karakter. Det er jo nemlig klart, at de paagældende ikke har tilsigtet eller haft nogen som helst personlig Fordel af deres Handlinger, men at de kun har ønsket at afgive en personlig Ydelse uden Vederlag til Fordel for et Formaal, som de ønsker at fremme. Hertil kommer, at i Planteavlsbevillingernes Forhistorie er der et forklarende eller, om man vil, undskyldende Moment, som medfører, at man maa bedømme de Uregelmæssigheder, som jeg her har omtalt, paa en særlig Maade. Jeg ønsker ganske kort her at omtale disse særlige Forhold, fordi Kendskab dertil er nødvendigt for den rette Forstaaelse af det Spørgsmaal, som her er bragt paa Bane.

Den første Bevilling til Planteavlsarbejdet i de landøkonomiske Foreninger blev givet paa Finansloven for 1900—1901 med 10 000 Kr. Denne Bevilling blev i 1902—1903 forhøjet til 15 000 Kr. og senere, da flere Foranstaltninger medtoges, yderligere forhøjet. Denne Bevilling fordeltes mellem Landsdelene med bestemte forholdsmæssige Beløb, nemlig med $\frac{14}{29}$ til Jylland, $\frac{8}{29}$ til Sjælland, $\frac{4}{29}$ til Fyn, $\frac{2}{29}$ til Lolland-Falster og $\frac{1}{29}$ til Bornholm. Den videre Fordeling indenfor Landsdelene varetoges af de paagældende Foreninger selv gennem Fællesforeningen, og idet den fandt Sted ved Aarets Begyndelse, før de paagældende Arbejder var iværksat, blev det ret natur-